

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 29. srpna 1931, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II a), 176 II a) tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po právní stránce namítá stížnost, že klády, jejichž krádež dává se stěžovatelům za vinu, nebyly — jak pojem krádeže předpokládá — v době souzeného skutku věcmi pro ně cizími a v držení osoby od nich různé, ježto trhovou smlouvou, která byla »uskutečněna«, přesněji ujednána se soukromým účastníkem před souzeným skutkem, přešlo prý vlastnictví a tím i držení klád na stěžovatele. Námitka je pochybena. K vyvrácení stačí poukaz na jasné ustanovení § 1053 obč. zák., podle něhož je sice kupní (trhová) smlouva důvodem k nabytí vlastnictví, avšak vlastnictví nabývá se teprve odevzdáním předmětu smlouvy. K takovému odevzdání klád v souzené trestní věci podle rozsudečných zjištění nedošlo. Arciť může koupená věc movitá býti odevzdána i tím způsobem, že prodatel zmocní kupitele, by se sám věci ujal. Avšak odevzdání z ruky do ruky (§ 426, srovnej i § 427 obč. zák.) se rovná a účinky tělesného odevzdání působí uchopení se věci samotným kupitelem jen, odpovídá-li vůli prodatele a děje-li se s jeho souhlasem, tudíž jen, zmocnil-li ho k tomu prodatel bezpodmínečně, nebo byla-li splněna podmínka, již prodatel své zmocnění vázal. A tu je napadeným rozsudkem zjištěno, že podmínkou trhové smlouvy bylo, že obžalovaný nesmí dříví odvézt (odplavit) dřívě, dokud je prodateli úplně nezaplatí. Touto podmínkou, již vybočila trhová smlouva z kruhu prodeje na úvěr, odsunujíc odevzdání věci do doby po zaplacení kupní ceny (srovnej § 1063 obč. zák.), zachoval si prodatel nejen vlastnictví, nýbrž i držbu klád, jichž se mohl kdykoli za účelem libovolné dispozice s nimi uchopiti, pokud nebyly svémocným jednáním jiné osoby odstraněny ze známého mu a přístupného proň místa, na kterém v době ujednání smlouvy byly, takže tu není žádný z předpokladů ztráty držby uvedených v § 349 obč. zák. Možnosti té pozbyl a držení klád ztratil prodatel teprve tím, že stěžovatel se klád zmocnil a odstranil je z dosavadního místa. Jelikož však učinil tak bez úplného zaplacení kupní ceny (před splněním smluvené podmínky), nezmocnil se věci se souhlasem dosavadního vlastníka a držitele, nýbrž stalo se tak bez opory v trhové smlouvě, v rozporu s ní, jeho jednání bylo svémocným porušením cizí držby a odnětím cizí věci, již mu vlastník odevzdati nechtěl a které se uchopil bez jeho svolení.

Čís. 4629.

Účel ustanovení § 283 tr. zák.; účinnost a závaznost výzvy k rozchodu.

Úplným rozptýlením shluknutého davu, najmě rozptýlením (rozchodem) davu vytlačeného z místa shluknutí pozbývá výzva k rozchodu účinnosti a závaznosti i pokud je v ní příkaz jednotlivci, aby se vzdálil

z místa shluknutí. Pozdější, od rozptýlení (vytlačení) davu časově oddělené objevení (zdržování) se jednotlivce (jednotlivců) na místě potlačeného shluknutí není neposlušností výzvy k rozchodu řízené na (shluknutý) dav, třebaže jest po případě neuposlechnutím všemu občanstvu svědčícího zákazu chůze (pobytu) na místě dřívějšího shluknutí; nešetření takového zákazu není trestné podle § 283 tr. zák., nýbrž po případě podle čl. III odst. čís. 2 zák. čís. 126/1920 (v doslovu zák. čís. 125/1927.)

(Rozh. ze dne 11. února 1933, Zm I 460/32.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 12. května 1932, jímž byl stěžovatel uznán vinným přechinem shluknutí podle § 283 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl mimo jiné z těchto

důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaného dovolávající se číselně důvodů zmatečnosti čís. 9 a) a čís. 5 § 281 tr. ř., nelze upříti oprávnění, pokud s hlediska zmatku čís. 5 vytýká nejasnost v příčině skutkových okolností rozhodných pro posouzení, zda jsou či nejsou v souzeném skutku splněny všechny známky trestného činu, jímž obžalovaný uznán vinným. Účelem ustanovení § 283 tr. zák. je zabezpečení veřejného klidu a pořádku proti nebezpečí, jež jim hrozí shluknutím nastavším z jiné příčiny, než pro kterou se stává sročení zločinem, bezodkladným vyklizením místa (prostoru), na (ve) kterém se dav shlukl, a to buď rozptýlením davu nebo vytlačení ho v jiná místa (prostory), a podstatou dotčeného trestného činu je, že pachatel neuposlechl při takovém shluknutí vrchnosti nebo třeba stráže vyzvavší dav k rozchodu. Výzvy k rozchodu je při shluknutí neposlušným nejen, kde se od shluklého davu vůbec neodděluje, nýbrž i kdo sice od davu poodstupuje, avšak nevzdaluje se z místa shluknutí nebo vrací se (bezprostředně po vytlačení davu) na místo to, ač je mu povědomo, že výzva k rozchodu směřovala k vyklizení místa shluknutí. Neboť vzhledem k onomu účelu dotčené trestní normy zůstane výzva k rozchodu účinnou a závaznou, pokud trvá nebezpečí, jemuž výzva čelí, t. j. pokud nepominulo nebezpečí opětného shluknutí se nebo třeba srocování semknutím se rozptylovaného davu, nebo nebezpečí návratu vytlačovaného davu v místo shluknutí (srov. nálezy čís. 4334, 3617 sb. n. s.). A příkaz davu, by se rozešel, jest účinným a závazným nejen pro osoby, které jsou — úmyslně nebo náhodou — složkami rozptylovaného nebo vytlačovaného davu již v době výzvy (příkazu), nýbrž i osoby, které stojí nebo pohybují se sice opodál davu, avšak mohou se státi — úmyslně nebo neúmyslně — složkami davu obnovujícího shluknutí nebo vracejícího se v místo, ze kterého byl vytlačen. Než úplným rozptýlením shluknutého davu, nanejvýš rozplýle-

ním anebo třeba rozchodem davu vytlačeného z místa shluknutí stává se výzva k rozchodu bezpředmětnou, takže pozbývá své dosavadní účinnosti a závaznosti také, pokud jest v ní obsažen příkaz vzdálení se jednotlivce z místa shluknutí. Pozdější od rozptýlení nebo třeba vytlačení davu časově oddělené objevení a po případě zdržování se jednotlivce nebo jednotlivců na místě potlačeného shluknutí není jednání složky nebo třeba složek rozptylovaného davu při shluknutí, nýbrž jednání složky nebo složek případného nového shluknutí po potlačeném nebo třeba jinak skončeném shluknutí a není neposlušností výzvy k rozchodu řízené na (shluknutý) dav, třebaže je po případě neuposlechnutím (všemu občanstvu svědčícího) zákazu chůze nebo pobytu na místě dřívějšího shluknutí, byl-li takový zákaz vrchností vysloven anebo vyklizením, nanejvýš opětným vyklizováním dotčeného místa obecnostem poznatelně projeven. Nešetření takového zákazu však není trestné podle § 283 tr. zák., ač může býti po případě trestáno politickými úřady podle čl. III odst. čís. 2 zákona z 29. února 1920, čís. 126 v doslovu zákona ze 16. července 1927, čís. 125 Sb. z. a n. Zda nalézací soud vzal za prokázány skutečnosti rozhodné v právě naznačených směrech (ohledně časového poměru pobytu nebo třeba chůze obžalovaného na místě shluknutí ke skutečnosti shluknutí a výzvě k rozchodu), nelze z rozsudku bezpečně poznati, což jest právem vytýkáno vývody stížnosti, že rozsudek je nejasný, protože nezjistil přesně, kdy se nacházel stěžovatel v J. ulici, a kdy byla tato ulice vyklizována.

Čís. 4630.

Obviněnému lze uložit náhradu útrat zastoupení jen toho soukromého účastníka, pro jehož poškození byl uznán vinným; na tom nic nemění okolnost, že v řízení předcházejícím rozsudku byla přiznána práva soukromého účastníka osobě, která následkem podezření, že jí byla trestným činem způsobena škoda, byla považována za poškozenou.

(Rozh. ze dne 11. února 1933, Zm I 17/33.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okresního soudu v Lišově ze dne 20. května 1932 a potvrzujícím jej rozhodnutím krajského jako odvolacího soudu v Čes. Budějovicích ze dne 22. července 1932 byl ve výroku, jímž byla obviněná uznána povinnou nahraditi soukromé účastníci útraty jejího právního zastoupení částkou Kč 1.098'68, porušen zákon v ustanovení § 393 tr. ř.

Důvody:

Podle četnického oznámení okresnímu soudu v Lišově ze dne 15. prosince 1931 ztrácelo se v době od roku 1928 až do 1. prosince 1931 Anně Š-ové z uzamčené soustružnické dílny, nalézající se ve dvoře domu